

Münchhausen i Århus

Ikke siden Münchhausen reddede sig op af mosen ved at hive sig i håret, har man set mage til kunststykke, skriver dagens kronikører om professor Helmuth Nyborgs konklusionsmetoder i et forskningsprojekt, der baserer sig på en hemmeligholdt artikel, som han ikke vil udlevere.

JP-KRONIK

TORS DAG 9.10. 2003

Af Pia Vedel
Ankeersn,
Ph.d.-stipendiat
i statskundskab,

Jørgen J.
Poulsen,
lektor i
statskundskab,
og

Siggie Brandt
Kristoffersen,
Ph. d.-stipendiat
i statskundskab,
alle Aarhus
Universitet

Efter atomkrigen, der har udslettet næsten alt liv på jorden, ligger de få overlevende amøber i mørket og filosoferer over situationen. Så tager de en bestemmelse: næste gang skal der ikke udvikles hjerne! Det er måske nok et temmelig forsimplet og endimensionalt syn på sagen.

Der er naturligvis stor forskel på Helmuth Nyborg og amøberne. Men professoren har en lige så forenklet, om end modsatrettet, forståelse af intelligensens konsekvenser. Han

kan måle "generel evne", g-faktoren, og han synes at mene, at evnen til at være konstruktiv medborger afhænger af g-scoren. Derfor er det vel fornuftigt at lade børnecheckens størrelse afhænge af forældrenes g-score.

Før vi går over til at se på Nyborgs nyeste påhit, kan der være grund til at gå tilbage til sidste års Nyborg-historie om kvindernes lavere intelligens. Vi kan nu sige noget mere om grundlaget for debatten dengang. Vi har nemlig nu adgang til en artikel, hvor Nyborg refererer sine egne forskningsresultater og sætter dem i perspektiv ved at sammenligne med andre forskeres resultater.

Men vi mangler stadig den oprindelige forskningsrapport, hvor Nyborg fremlægger dokumentationen for sine opsigtsvækkende konklusioner.

Den artikel ville han ikke udlevere sidste år, og han vil heller ikke udlevere den i år - selvom han refererer læsere af den nye artikel tilbage til den gamle hemmelige artikel, hvis de vil lære om analysens detaljer! En forsker, der fremlægger en ny undersøgelse for sine videnskabelige kolleger, anstrenger sig normalt for at dokumentere, hvorledes konklusionen følger fra præmisserne.

På den måde får vi, populært sagt, indblik i mellemregningerne. Men det vil Nyborg altså ikke give os. Han har dog givet os nok til, at vi med sikkerhed kan sige, at hans data faktisk ikke kan bære den konklusion, at kvinder gennemsnitligt er mindre begavede end mænd.

Hele grundlaget for denne konklusion er en analyse af 52 personer. Udfra de informationer, som Nyborg har valgt at videregive til offentligheden, kan vi fastslå, at den påståede gennemsnitsforskel i intelligens mellem mænd og kvinder statistisk set er insignifikant. Det vil sige, at forskellen, der ikke er særlig stor, kan være fremkommet rent tilfældigt. Det har Nyborg naturligvis selv regnet ud, så han undlader at rapportere denne sørgelige kendsgerning.

I stedet bliver han meget opfindsom. Han bruger simpelthen køn

som en medbestemmende faktor i udregningen af sin elskede g-faktor. På den måde får han automatisk en større, om end kunstig sammenhæng mellem køn og intelligens! Det svarer lidt til den gamle historie om slagteren, der trykker ned med tommelfingeren, før han afgør, hvor meget kød der ligger på vægten. Efter dette trick føler Nyborg, at han kan ignorere den rigtige signifikanstest, der gav det forkerte resultat.

Ikke siden Münchhausen reddede sig op af mosen ved at hive sig i håret, har man set mage til kunststykke.

Det er instruktivt at se på, hvorledes Nyborg behandler sin store helt, den amerikanske intelligensforsker Arthur Jensen.

Jensen finder i sin undersøgelse ikke kønsforskelle i forhold til g-faktoren. Nyborg refererer og tilslutter sig følgende kritik af Jensen. Man kan måle g-faktoren på mange måder, og det resultat man får, er helt afhængigt af de test, som man har ladet indgå i målingen. Det vides, at der er nogle test, som favoriserer kvinder, mens andre favoriserer mænd. Jensen kommer til det forkerte resultat, fordi han har an-

vendt for mange test, de kvinder.

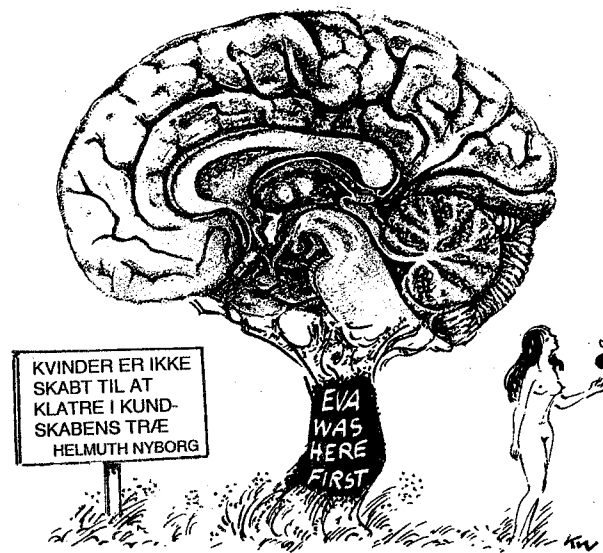
Umiddelbart er dette fende indrømmelse faktoren i dette som en ren social konstruktions snitter den til, så den på konklusion, der skal op-

Men hvordan finder N af, hvilken balance de mellem test, der favoriserer og test, der favoriserer borg opfatter her livet intelligens-test.

Eftersom der ikke er kvinder som mænd i hæv tationer, så er kvinder mindre end mænd. Det skal hensyn til, når man skruer tor sammen.

Vi gætter på, at Nyborg skuffende resultat - har ske mange test ind i sin a vides at favorisere mænd

Vi kan ikke vide det, fo står i den hemmelige a konklusionen på det he eftersom kvinder er und teret i højstatus jobs, s struere vore intelligens

ende faktor i
skede g-faktor.
automatisk en
g sammenhæng
gens! Det sva-
le historie om
ned med tom-
afgør, hvor me-
vægten. Efter
org, at han kan
signifikantest,
esultat.

vendt for mange test, der favoriserer kvinder.

Umiddelbart er dette en forbløffende indrømmelse, fordi g-faktoren i dette lys fremstår som en ren social konstruktion. Man snitter den til, så den passer til den konklusion, der skal opnås.

Men hvordan finder Nyborg så ud af, hvilken balance der bør være mellem test, der favoriserer kvinder, og test, der favoriserer mænd? Nyborg opfatter her livet som én stor intelligens-test.

Eftersom der ikke er så mange kvinder som mænd i højstatuspositioner, så er kvinder mindre begavede end mænd. Det skal man tage hensyn til, når man skruer sin g-faktor sammen.

Vi gætter på, at Nyborg - trods sit skuffende resultat - har puttet ganske mange test ind i sin analyse, som vides at favorisere mænd.

Vi kan ikke vide det, for detaljerne står i den hemmelige artikel. Men konklusionen på det hele bliver, at eftersom kvinder er underrepræsenteret i højstatus jobs, skal vi konstruere vore intelligens-test således,

at kvinder gennemsnitligt scorer mindre end mænd. Så kan vi bagefter bruge den lave g-faktor til at forklare kvindernes underrepræsentation. Det er en flot rund logisk cirkel, som Nyborg her har tegnet.

Vi tror, at læseren på nuværende tidspunkt vil være enig i, at hvis det, vi her har påstået, er rigtigt, så vil det være meget dumt at basere seriøs politik på g-faktoren. Men hvordan er det gået til, at Nyborg er kommet så langt ud?

Her bliver vi nødt til at se lidt nærmere på selve ideen med at måle "generel intelligens" som et endimensionalt fænomen. Vi er ganske enige med Nyborg i, at det er fornuftigt at betragte intelligens som evnen til at behandle kompleksitet.

Problemet er bare, at vor verden byder på flere forskellige former for kompleksitet. Nyborg har centreret sin opfattelse omkring matematisk-analytisk intelligens. Men han er godt klar over, at der findes andre former for kompleksitet, der kalder på andre typer af intelligens.

Den mest indlysende mangel i Nyborgs g-faktor er, at den ikke tager hensyn til personlig og social intelligens. Personlig intelligens er evnen til at være i kontakt med sine følelser og kunne se sig selv udefra. Social intelligens består i evnen til at indleve sig i andre menneskers perspektiv og placere sig selv på en rimelig og fornuftig måde i forhold hertil.

Disse to intelligensstyper, der ofte sammenfattes under begrebet følelsesmæssig intelligens, er af afgørende betydning for vor evne til at behandle social kompleksitet.

Den følelsesmæssige intelligens er af stor betydning for evnen til at danne konstruktive og solidariske samarbejdsrelationer med andre mennesker.

Den følelsesmæssige intelligens er vigtig for individets harmoniske selvforståelse. Hvis der er noget, som vi bør ønske for vore børn, er det da netop, at de bliver socialt kompetente og harmoniske mennesker.

Det vil være godt for samfundet, og det vil være godt for dem selv. Den omstændighed, at g-faktoren

ikke hænger sammen med følelsesmæssig intelligens, er en afgørende grund til, at Nyborgs projekt er skræmmende. En ensidig fremelskning af Nyborgs g-faktor risikerer at skabe et samfund af mere autistiske individer.

Nyborg indrømmer, at følelsesmæssig intelligens er vigtig, men han kan ikke måle den særlig godt, og den kan slet ikke måles på en måde, der får den til at hænge sammen med den elskede g-faktor. Derfor begrænser Nyborg sit argument til g-faktoren.

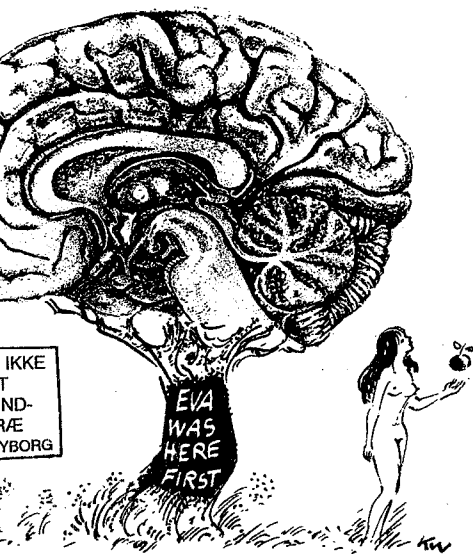
Denne argumentation er logisk set skrøbelig. Antag at professor Nyborg går på en mørk gade, der kun oplyses fra en lygtepæl et stykke fremme. Han går og leger med sin pung, og pludselig taber han den. Hvis Nyborg anvender samme metode til at finde sin pung, som han i sin forskning anvender til at undersøge intelligens, så vil han gå frem og søge efter sin pung under lygten i stedet for at lede efter den i det område, hvor han har tabt den.

Med den strategi bliver man fattig i længden. Det vil vi alle sammen blive, hvis folk pludselig begyndte at tage Nyborgs ideer alvorligt.

Gottfried, August Bürger (1980). Friherre von Münchhausens vidunderlige rejser og eventyr til lands og til vands sådan som han selv plejede at fortælle dem ved et godt glas i sine venners kreds. Hernov.

Nyborg, Helmuth (2003). "Sex differences in g" in Helmuth Nyborg (ed.): The Scientific Study of General Intelligence: Tribute to Arthur R. Jensen. Oxford: Elsevier Science Ltd., pp. 187- 222.

Læs den faglige begrundelse for kronikken og klagen over Helmuth Nyborg.

www.jp.dk
INTERNETAVISEN
Jyllands-Posten

